

Rodzina w starożytnym Rzymie.

Materiały z konferencji naukowej *Zacisze* 20. – 21. 5. 1991 pod red. J. Jundziłła, str. 282, Bydgoszcz 1992.

Vyšší škola pedagogická v Bydgošči vydala obsáhlý svazek příspěvků z vědecké konference, kterou uspořádala tamní Katedra dějin výchovy. Tématem konference byla problematika římské rodiny; především za císařství nabyla tato otázka na významu a také z císařské doby máme mnoho pramenů, které k dané problematice poskytují možnost nové neotřelé interpretace. Autoři příspěvků využili těchto možností v hojné míře, např. W. Raczevska ukázala, jak římské sarkofágy s mateřskými výjevy přispívají k poznání sociálních dějin (zde postavení matky a chůvy), M. Pawlak naznačila možnosti využití epigrafických památek pro poznání rodinného života a porodnosti otroků v Africe, B. Stawoska podrobně a s hlubokým přehledem analyzuje postavení alumnů v římských křesťanských nápisech.

S naznačeným postupem souvisí i to, že autoři, kteří vycházeli z literatury, sáhli po Plútarchovi (K. Korus – úloha otce v rodině), Artemidórovi (A. Prokop), Suetoniovi (J. Hatlas) či porovnávali starší a mladší etapu římské literatury oslavující matku (J. Jundziłł) na základě dosud nevyužitých pramenů.

Na konferenci se věnovala pozornost nejen zpracování materiálů, ale i teoretickým otázkám, často v návaznosti na současné tendence v sociologii. R. Pankiewicz se zamýšlel nad skladbou starořímské rodiny, jejíž zajímavost tkví v tom, že se objevuje toliko jeden model rodiny, a zamýšlí se nad některými termíny, jako pax, pietas (proč ne concordia?), do ut des (to ovšem není římská formule), v rodinném životě. Na str. 40 čti v titulu místo frührchristlichen frührömischen. Jakýmsi doplněním bylo vystoupení J. Jundziłła o typech manželství a výchově v Římě od 3. stol. př. Kr. do 3. stol. po Kr. M. Żyromski se pokouší o uplatnění teorie elit a sociálního pohybu při rozboru legátů Augusti a legátů legie z Dolního Podunají. Podtrhuje větší pohyb v principátu proti dominátu a objasňuje jej vyměněním starých rodů a zvýšením míst v administrativě na zvětšeném území říše. V řadě příspěvků, jak už je to v epigrafice běžné, bylo využito statistiky, především u B. Stawoské při zkoumání malého dítěte v křesťanských pohřebních nápisech III. – VI. stol. Ta tak došla k závěru, že se oba rodičové vyskytují v nápisech častěji než jak je tomu v pohanských nápisech a že text nápisů je uměřenější – jak to odpovídá křesťanskému pojetí života.

Další referáty se týkaly numismatiky, postavení dítěte v Bibli, i zkoumání rodiny a rodinné výchovy antické i moderní v polské vědě. Bohatě navštívená konference byla pěkným dokladem aktivního vědeckého života polských badatelů o starověku.

Radislav Hošek

Thracians and Mycenaean, edited by Jan Best and Nanny de Vries. E.J.Brill, Leiden – New York – København – Köln 1989, str. 306 /Publications of the Henri Frankfort vol. eleven/.

Jako výsledek 4. Internat. kongresu (Rotterdam 1984) věnovaného thrákologii máme před sebou hutnou publikaci doprovázenou četnými ilustracemi těžko dostupných materiálů a názornými grafy. Cílem kongresu bylo porovnání mykénologických a thrákologických studií a hledání souvislostí mezi Próto–Hellény a Próto–Thráky.

Kongresu se zúčastnili badatelé mnoha zemí, především těch, kde je thrákologie hodně rozvinuta. Je to především Bulharsko, kde při prvním thrákologickém kongresu r. 1972 prof. Alexandr Fol toto vědní odvětví deklaroval, a Holandsko, kde se studiu Thráků věnují po dlouhá léta prof. Jan